
PUTEREA ARMATĂ ROMANĂ ÎN RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ (1877)

Marius RĂDULESCU*

Cuvinte-cheie: *batalion, escadron, puști, tunuri*

Keywords: *battalion, squadron, rifles, guns*

Abstract

When the Danubian Kingdom were joint under a single ruler (Al. I. Cuza), the military power was at a low level, following the years of control under the Organic Regulations and the consequences of 1848th revolutionary wave. In few year only, with help from the French Emperor Napoleon the 3rd, the Romanian countries were growth their strength ccontinuously, both in the field of organization and personnel as well as in the field of endowment. Despite the opposition of the foreign empires (Austria, Russia and Turkey) we had obtained equipment and training especially from France and Belgium, and in the last period from Germany. The presence of Prince Carol as head of Army represented a boost of Romanian fighting capability, due to his strong military formation. Romania can put in line a significant sized army altogether an extensive logistic capabilities. The total of armed power represents approximately 112.000 men between 38.000 formed the Expeditionary Corp, with a high capable artillery and a mass of cavalry enough to cover the large zones between operational groups. Not at list, to maintain a supply line across of the Danube and in the same time to defend the line of river was a task who proved the strategical support capacity of the Romanian Army.

ORGANIZAREA PUTERII ARMATE

În preajma declanșării războiului ruso-turc, țara noastră avea un sistem militar complex, organizat pe trei nivele:

- armata permanentă
- trupele teritoriale
- milițiile

Această organizare era rezultatul mai multor factori:

- reforma organismului militar sub Cuza
- tradiția militară a principatelor

* S.C. Electromecanica Ploiești S. A. – State Own Company.

- posibilitățile de procurare ale armamentului, muniției și echipamentului
Armata permanentă era compusă din 8 regimente de infanterie de linie (16 batalioane), 4 batalioane de vânători, 2 regimente de roșiori (8 escadroane), un batalion de geniu și 4 regimente de artilerie de câmp (24 baterii).

Trupele teritoriale se compuneau din 16 regimente de dorobanți (31 batalioane), 8 regimente de călărași (32 escadroane) și 9 baterii de artilerie.

Milițiile, care însumau 31 batalioane de infanterie, au mobilizat numai 3 batalioane („Mehedinți”, „Dolj” și „Romanați” din Oltenia totalizând 4.200 de soldați) și 4 escadroane de cavalerie, reunite în Rgt 9 Cl Mil (400 de soldați).

În plus, jandarmeria, care asigura escorta domnitorului, avea 2 companii și 2 escadroane de cavalerie, bine echipate și înarmate cu carabine americane Lamson, prima armă cu repetiție din dotarea noastră.

Fig. 1 Carabină cu repetiție (8 focuri) Lamson md 1868 cal 11.3 mm

Flotila dispunea de canonierele România, Ștefan cel Mare și Fulgerul¹, torpilorul Rândunica, vaporul Jiul, remorcherul Bucur, șalupele Săgeata, Lebăda și Gândacul, 6 șleपुरi și 100 de pontoane, precum și 8 baterii de coastă.

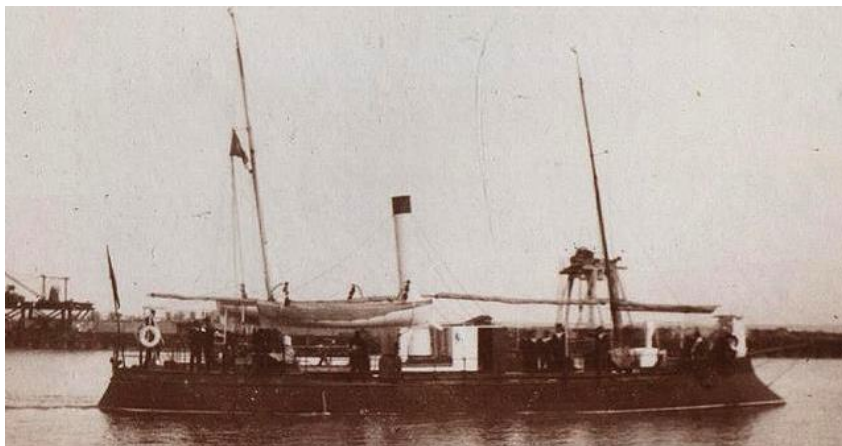

Fig. 2 Canoniera cuirasă Fulgerul

În acest fel, totalul însuma 112.000 de oameni sub arme, încadrați în 55 batalioane, 46 escadroane și 41 baterii (cu 220 piese având calibrul între 78 mm și 152 mm), din care Armata de operații însemna 58.700 soldați, 12.300 cai și 192 tunuri. Raportat la mărimea forțelor otomane din Balcani armata principatelor reprezenta o forță semnificativă.

¹ Fulgerul – canonieră cuirasă construită la Toulon în 1875, deplasa 90 t, dezvolta 8 noduri și era înarmată cu un tun cal 9cm în turelă și două mitraliere Nordenfeldt cal. 11.43 mm.

SITUAȚIA ECHIPĂRII ARMATEI

Arma principală din dotarea infanteriei de linie a fost pușca Peabody md 1865 cal 10.31 mm și 11.43 mm, o armă la nivelul celorlalte puști principale din conflict. Pentru dorobanți s-au primit din Rusia puști Krnka md 1867 cal 15.24 mm. Cavaleria utiliza carabine Dreyse.

Fig. 3 Puști Peabody md 1865 cal 11.43 mm și Krnka md 1867 cal 15.24 mm

La 9 mai 1877, data proclamării independenței României, armata română era echipată cu cca. 25 000 de puști americane Peabody, 25 000 de puști rusești Krnka, 20 000 de puști germane Dreyse și 11 000 de carabine de același model ².

Fig. 4 Pușcă și carabină sistem Dreyse md 1841/57 cal 15.43 mm

Milițiile utilizau armele franceze Minie md 1851 cal 17.8 mm, sistem vechi dar cu o fiabilitate mai mare și din care existau cantități apreciabile.

Fig. 5 Pușcă Minie a milițiilor cal 17.8 mm, cu capsă și încărcare pe la gură

² <http://6dorobanti.ro/forum/YaBB.pl?num=1314909600>.

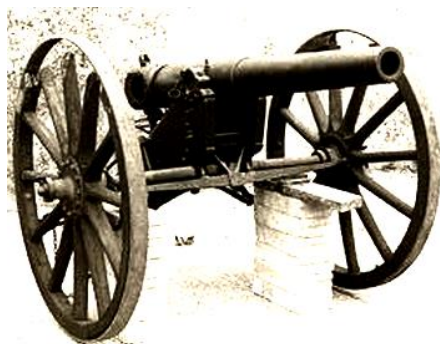
Caracteristicile principalelor arme din înzestrarea infanteriei noastre sunt redate în tab. no. 1.

Tab. No. 1

Arme	Md	Cal	Greutate	Lungime	Viteză	Bătaie
		mm	kg	kg	m/s	m
Krnka	1867	15.24	4.9	1.84	305	850
Peabody	1865	11.43	4.4	1.77	440	1000
Dreyse	1841	15.43	5.0	1.85	280	675
Minie	1851	17.8	4.6	1.81	290	550

Artileria era de bună calitate, fiind echipată cu piese germane Krupp, franceze La Hitte și rusești Lavroff³.

Artileria de câmp alinia 4 regimente cu 24 de baterii totalizând 144 de piese moderne. Dintre acestea, 48 de tunuri erau material Krupp md 1875 cal 87 mm, din oțel, cu încărcare pe la culată, cu bătaie de 6800 m (cele mai bune din Europa în acel moment, superioare artileriei rusă și turcă). Restul era format din piese Krupp md 1868 cal 78 mm, din oțel sau bronz, cu încărcare pe la culată, piese bune, la egalitate cu cele utilizate de inamic.

Fig. 6 Tun Krupp md 1875 cal 87 mm

Artileria teritorială, deservită de pompieri, folosea tunuri franceze La Hitte md 1864 cal 86 mm și 120 mm, cu țevi din bronz și încărcare pe la gură.

Nu dispuneam inițial de artilerie grea (atunci se numea artilerie de asediu). Printr-o înțelegere cu aliații ruși, în schimbul cedării spre folosire a unor nave ale flotilei (Fulgerul, România, Rândunica), am primit 16 tunuri grele, Lavroff md 1867 cal 152 și 12 mortiere cal 152 mm; împreună cu 12 tunuri franceze cal 120 mm au format coloana vertebrală a artileriei de coastă pentru apărarea Dunării.

³ Stroea, A., Băjenaru, Gh., *Artileria română în date și imagini*, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2010.

Fig. 7 Tun de asediu Lavroff md 1867 cal 152 mm

Caracteristicile pieselor de artilerie sunt redată în tab. no. 2.

Tab. No. 2

Artilerie	Md	Cal	Greutate	Proiectil	Viteză	Bătaie
		mm	Kg	kg	m/s	m
Tun de câmp Krupp 9	1875	87L24	971	6.2	465	6800
Tun de câmp Krupp 8	1871	78L24	750	4.4	369	3500
Tun de câmp La Hitte 8	1862	86L18	702	4.0	343	3200
Tun de câmp La Hitte 12	1865	121L15	1200	11.5	312	3000
Tun de asediu Lavroff 15	1867	152L21	3251	29.2	325	5300

Batalioanele de vânători dispuneau fiecare de câte o mitralioză, piese rare în acea epocă.

Fig. 8 Mitralioză Cristopher-Montigni cal 11.43 mm

Batalionul 2 Vânători Prahova, sub comanda maiorului Candiano Popescu va utiliza cu mare măiestrie la Grivița piesa sa Cristopher-Montigni cal 11.43 cu 37 de țevi și care trăgeau cu o cadență de 300lov/min.

EFORTUL LOGISTIC

Campania 1877 – 1878 a însemnat și un efort logistic deosebit atât pentru armată cât și pentru societate. Dintre cele mai importante desfășurări logistice amintim :

- în domeniul genistic:
 - amenajarea pozițiilor pentru bateriile de artilerie de la Dunăre (Calafat, Bechet, Corabia, Măcin, etc)
 - amenajarea pozițiilor de artilerie la Grivița
 - dispozitivul îngropat al trupelor la Grivița
 - podul peste Dunăre
 - material de trecere pentru trupele ruse
 - întreținerea a sute de km de drum în Bulgaria

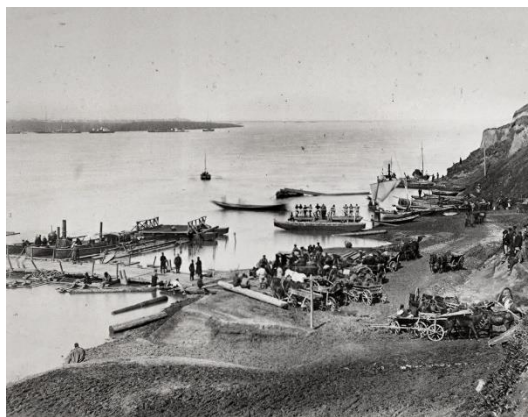

Fig. 9 Trecerea de la Ruse - 1878

- în domeniul echipării și înzestrării:
 - asigurarea echipamentului pentru campare și blocadă
 - asigurarea echipamentului pentru trupele teritoriale (dorobanți și călărași) și pentru miliții
 - asigurarea cu muniții
 - verificarea și introducerea în dotare a materialului capturat de la inamic
- în domeniul aprovizionării și subzistenței:
 - aprovizionarea corpului expediționar din Bulgaria
 - aprovizionarea trupelor de la paza Dunării
 - asigurarea subzistenței pentru o parte a trupelor ruse
 - asigurarea lagărelor de prizonieri
 - transportul a mii de tone de încărcătură pe sute de km
- în domeniul medical:
 - asistența de urgență în teatrul de operațiuni
 - asistența de urgență pentru prizonieri
 - asistența generală a trupelor

- ambulatorul și facilitățile din interior pentru răniții grav și marii mutilați

Serviciul sanitar totaliza 4 spitalele (cu 200 - 500 paturi) și o grupare de companie cu cca. 300 de oameni.

PERSONALUL

În ceea ce privește personalul, armata noastră, deși lipsită de experiență operațională, avea o încadrare bună.

După reformele din timpul lui Cuza, în corpul ofițeresc au intrat mulți oameni din popor, animați de patriotism și un înalt simț al datoriei. În special micii comandanți (pluton, companie, batalion) erau complet devotați misiunilor încredințate, conducându-și personal oamenii în focul luptelor (acțiunile căpitanului Mărăcineanu, ale maiorilor Șonțu sau Giurăscu sunt numai câteva exemple ale acestui comportament). O parte din ofițeri efectuaseră stagii de pregătire în școli militare din Franța, Belgia, Italia și Germania și chiar serviseră – în scop de perfecționare – în unități militare străine de infanterie, cavalerie, artilerie, geniu și marină.

Soldații, majoritatea proveniți de la țară, erau rezistenți la marșuri, ascultători, suportând bine privațiunile campaniei și în măsura asigurării dotării, sprijinului de artilerie și conducerii adecvate – redutabili în lupta apropiată (la baionetă).

O anumită lipsă de disciplină în executarea focului masat (în salve), provenită din insuficienta pregătire anterioară, nu a fost totuși determinantă în lupte, unitățile noastre desfășurând preponderant acțiuni ofensive.

Soldații noștri învățau repede din realitățile câmpului de luptă și manifestau multă inițiativă și inventivitate; erau harnici în amenajarea adăposturilor, își îmbunătățeau condițiile de bivouac și utilizau cu măiestrie armamentul de captură. Bunăoară, cavaleria schimbase aproape în întregime carabinele Dreyse, mai puțin performante, cu carabine Winchester sau chiar puști Henri Martini de captură.

Țara a putut suporta economic ansamblul pus astfel pe picior de război, în tot acel timp solda ofițerilor noștri fiind mai mare, iar alocația de hrană a soldaților mai consistentă decât ale inamicului.

CONSIDERAȚII ASUPRA BELIGERANȚILOR

Forțele din teatru ale beligeranților se prezentau astfel:

- Rusia a angajat 260.000 de soldați, încadrați în 182 batalioane de infanterie, 73 escadroane și 135 sotnii de cavalerie și 136 baterii de artilerie, cu 802 tunuri;
- Imperiul otoman avea 186.000 de soldați, încadrați în 234 batalioane de infanterie, 66 escadroane de cavalerie și 42 baterii de artilerie, cu 210 tunuri;
- Principatele Unite au trimis la sud de Dunăre o Armată de operații cu 38.000 de soldați, încadrați în 41 batalioane (4 Btn Vt, 16 Btn Inf (L), 20 Btn Drb, 1 Btn Mil cu 30.700 de baionete), 28 escadroane de cavalerie (8 Esc Rs, 20

Esc Cal cu 4.200 de săbii) și 19 baterii de artilerie cu 112 tunuri (72 Krupp de 8, 36 Krupp de 9 și 4 La Hitte de 12 cu 2.100 servanți).

Artileria română era de bună calitate, cu piese peste cele ale inamicului și aliatului, inclusiv tunurile La Hitte, cu încărcare pe la gură.

Carabina Dreyse a cavaleriei se defecta ușor. De aceea, cavaleriștii utilizau frecvent arme de infanterie sau din capturi. Totuși, superioritatea numerică a cavaleriei româno-ruse permitea aliaților să controleze spațiile mari dintre grupările de luptă otomane și să securizeze liniile lungi de aprovizionare.

Fig. 10 Pușcă Henri Martini și carabină Henri Winchester din dotarea Armatei Otomane

Infanteria noastră, dotată majoritar cu puști Peabody, avea o putere de foc ușor mai mică decât trupele turcești, care se bazau pe arma Henry-Martini și carabina Winchester (cu repetiție)⁴, dar mai mare decât a rușilor, care foloseau majoritar arma Krnka.

Turcii își bazau defensiva pe un șir de cetăți fortificate de la Dunăre, pe care o controlau destul de autoritar. Escadra turcă de pe Dunăre - Tuna Firka – era dispusă la 10 Iulie 1877 cu bazele în Vidin, Rahova, Nikopol, Rusciuk, Tutrakan și Silistra, totalizând 24 de nave cu 46 de tunuri principale, între care o canonieră cuirasată de mare, 6 monitoare, 4 canoniere din lemn, 2 vapoare civile înarmate și 11 neînarmate, realizând o mare superioritate față de forțele fluviale româno-ruse⁵.

Aparenta superioritate a trupelor ruse nu era absolută, deoarece ei trebuiau să asigure linii lungi de aprovizionare, garnizoane, trupe de etapă, escorte, ceea ce reclama o pondere importantă a unităților care nu participau direct la lupte, mai ales unități de cavalerie.

⁴ Drury, Ian, *The Russo-Turkish War 1877*, Osprey Publishing, 1994.

⁵ Langensiepen, B., Güleryüz, A., *The Ottoman Steam Navy, 1828-1923*, Naval Institute Press, Annapolis, Maryland, 1995, ISBN 1-55750-659-0

Fig. 11 Pușcă și carabină sistem Berdan din dotarea Armatei Ruse

Mai mult, armamentul trupelor rusești era de model mai vechi decât al turcilor, în special puștile infanteriei și piesele artileriei de câmp, fără ca acest decalaj să fie totuși decisiv. În pofida faptului că aveau în dezvoltare arme foarte bune, doar unitățile de gardă ajunseseră în posesia lor, masa trupelor utilizând modelele anterioare (armele Krnka și Baranov).

CONCLUZII

Din datele prezentate se poate trage concluzia că, prin eforturile depuse după Unire, în preajma declarării Independenței, rezultatele în domeniul organizării, echipării și înzestrării trupelor cu armament și muniții au fost importante.

Țara a reușit să concentreze o putere armată care a contat, dând factorilor politici posibilitatea de a negocia termeni favorabili:

- a asigurat suveranitatea în perioada de debut a războiului ruso-turc
- a permis încheierea unei alianțe avantajoase
- a asigurat balansarea rezultatului strategic atunci când Armata Rusă a fost în dificultate și a cerut ajutor
- a dat României ocazia să revendice Independența pe baza propriilor acțiuni
- a permis obținerea victoriei în război
- a asigurat salvagardarea intereselor statului la sfârșitul ostilităților, chiar față de foștii aliați

În acest mod, după două decenii de reconstrucție asiduă a organismului militar românesc, puterea armată a Principatelor Unite a permis acțiuni active și chiar implicarea într-un război între două imperii, cu scopul dobândirii și recunoașterii independenței de stat.

BIBLIOGRAFIE:

- Romanescu, G., Tudor, G., Cucu, M., Popescu, I., *Istoria infanteriei române* - vol. I/II, Editura Militară, Bucuresti, 1985
- Scafeș, C., ș.a., *Armata Română în Războiul de Independență 1877-1878*, Editura Sigma, 2002
- Șerbănescu, aspirant, M. Șt., *Acțiunile navale ale Armatei Române în Războiul de Independență*, SMFN – Școala de aplicație a Forțelor Navale – Lucrare prezentată în cadrul simpozionului științific organizat cu ocazia Zilei Naționale a României
- Theodoru, R., Dragu, gen-mr M., *Asaltul*, Editura Eminescu, 1977
- ***, *Infanteria Română – 180 ani*, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2010
- *** - *Istoria militara a poporului roman*, Editura Militara, vol. IV, 1987
- *** - *Romania in razboiul de independenta 1877-1878*, Bucuresti, 1977
- *** - http://www.armyacademy.ro/e-learning/working/capitol_4.html
- *** - http://www.armyacademy.ro/e-learning/working/capitol_5.html
- *** - http://ro.wikipedia.org/wiki/Războiul_de_Independență_al_României
- *** - <http://6dorobanti.ro/forum/YaBB.pl?num=1178339880>